

SPOMLAD PRINE- LA SPREMEMBE WASHINGTONU

SENATOR LA FOLLETTE JE
OSTAVIL ODSEKOVE
PROSTORE.

Podpredsednik in podpredsednik si
imela veliko povedati
pred slovesom.

Washington, D. C. (Washing-
tonski govorniki. F. P.) — V
Washingtonu je spomlad. Soln-
ce je ljubko, lahke sape pihajo
gromovje okrog Bele hiše in
vse oddaja že prijeten duh.
Po kapitolu hodnih ne ho-
je zakonodajci, le semintje je
videti katerega zakonodajca,
je ostal se teden dni, da uredi
svojo korespondenco. Ljudje v
senatni se menjajo in pohištvo
je iz njih.

Senator La Follette je zapustil
svoje odseke prostore na ju-
žnopovratnem koncu galerijskega
podstrepa v senatnem odseku.
Je bil predsednik tovarniške-
ga odseka. Izključen je bil iz re-
publikanske stranke, ker je za-
varjal pristrženje moči zve-
zarj sodišču in zagovarjal ljud-
no lastništvo. Zaradi tega tudi
več odsekov predsednik. Za-
govoriti se mora odsej s svojo
in predsobo v poslopiju za
matorske pisarne. Ker ni več
predsednik odseka, ne more več
novevati uradnika in sla za od-
ek. Oba seveda izgubita službo.
La Follette meni, da si iz poniža-
la prav nič ne stori.

Podpredsednik Dawes je obil-
predsednika Coolidgea in ge-
rala Pershinga, preden se je
odšel domov. Dawes je odin-
predsednik, ki se je družil z
slaki pri izpolnjevanju svojih
družinskih dolžnosti. Imel je ma-
povedati predsedniku, pred-
nik pa še manj mr. Dawesu.
Mr. Dawes spal popoldne v
stolu Willard in je bil njegov
eno miljo proč, da odloči v
illog Warrenu v senatu, ni Cool-
ge preveč navdušen za minut-
ke ustave.

Predsednik smatra za prve
toje dolžnosti spomladi in pole-
je Najpro spopolni izpraznjena
sta v diplomatski službi. Na-
je treba reorganizirati službo
v justičnem departamentu, ki
je zdaj pod vodstvom njegovega
rjatelja Sarženta, bivšega ad-
kata v Vermontu za Boston &
sine železniško družbo. Njegov
komisija, ki napravi poročilo
Muscle Shoalsu, tudi še ni ce-
Končno je tu še železniško
prašanje.

Senator Cummins in še več
drugih senatorjev, ki bodo v pri-
hodnjem letu stopili pred volilce,
se interesirajo za postavbe, ki se
bodo železnice. Oni žele, da ob-
tane Esch-Cumminsova postava
da pomaga pri združenju glav-
nih železniških prog, da se poka-
le dobičkanost takega zdru-
jenja. Zrušenje šentpavelske že-
leznice, ki prinaša vlagateljem
okrog pet sto milijonov dolarjev
izgube, je udarec strankini upra-
vi, ki je trdila, da je procvitanje
velebiznisna stvar njenega blago-
dova. Ta bankrot bo nekoliko za-
kasnil spekulacije z delnicami.
Kljub tej nesreči v zaupnost bo
pešica ljudi dobro žela, ki se bo
držala železnice ob času reorga-
nizacije, ker se lastnina nahaja
v dobrem položaju. Cummins, ki
vidi v združenju železnice odpra-
vo visoke voznine, pazi, kako se
razvijajo stvari pri šentpavelski
železnici, da porabi, kar je dobre-
ga, za moralen zgled pri svojih
argumentih.

Voditelji stare garde Curtis,
Smoot, Wadsworth, Watson,
Cummins, Jones, Moses, Spencer,
Pepper, Lenroot in Willis pride-
jo v prihodnjem letu v volilni
boj. Izmed demokratov pridejo v
volilni metež senatorji Under-
wood, Fletcher, Broussard in O-
verman. Ti spadajo med burbon-
ce. Izmed progresivcev bo edino
Ladd iz Severne Dakote kandidi-
(Dalje na 3. strani.)

Pregled dnevnih do- godkov

Amerika.

Hitra zdravniška akcija je o-
mejila preteče bolezni v tornad-
ni coni.

Premogovniški baroni v West
Virginiji bi radi naprtili eksplo-
zijo organiziranim rudarjem.

Governor Tennesseeja je pod-
pisal zakon proti poučevanju e-
volucije v javnih šolah.

V Wisconsinu se bavijo z
vprašanjem starostnega zavarova-
vanja.

Spomlad je prinesla izpremem-
be v Washingtonu.

Dva senatorja v Wisconsinu
sta odprto povedala, da imata vi-
no.

Po svetu.

Angleška vlada se je potegnila
za nemški garancijski pakt.

Francija išče zaveznika v Tur-
čiji.

Ameriški petrolejski magnat
Sinclair je izgubil tožbo v Mos-
kvi za koncesije.

Zdravniška pomoč je preprečila bolezn

Porušene delavnice v Murphiboro-
ju bodo takoj nanove zgra-
jene. Število mrtvih v tornad-
ni coni raste, ker umirajo ran-
jenci.

Murphiboro, Ill. — Epidemije
legarja, pljučnice in čeljustnega
krča, ki so ogrožale ranjence in
prebivalce sploh v tornadni coni,
so že toliko omejene, da se ni ba-
ti posebne nevarnosti. Pitna in
kuhinjska voda je bila povsod
razkužena in zdravniki imajo do-
volj antitoksina za pobijanje te-
tanusa, ki se rad pojavi iz pris-
jenih ran.

Dr. W. T. McVey iz Carbon-
la, ki vodi zdravniško delo v juž-
nem Illinoisu, je v terek ponov-
no apeliral za nadaljno pomoč v
zdravilih, serumih in raznih
zdravilskih potrebščinah. Vod-
stvo Rdečega križa je sklenilo
poslati karavane na farme, kjer
je mnogo farmarskih družin pri-
ležniška družba Mobile & O-
hio je naznanila, da takoj prične
s ponovno graditvijo železniških
delavnic v Murphiboru in nje-
nih 500 delavcev bo zaposlenih
pri gradnji. Lastniki Brown
Shoe kompanije tudi pravijo, da
ponovno zgradi tovarno namesto
stare, ki je v razvalinah. V naj-
krajšem času bo 3000 delavcev
uposlenih pri rekonstrukciji po-
slopij.

Število mrtvih je 24. marca naraslo
na 813. V Griffinu, Ind., so umrli
trije ranjenci tekom dneva. Ker
umre še mnogo ranjencev, bo li-
sta mrtvih rastle od dne do dne
še nekaj časa.

Po vsej tornadni coni je danes
veliko vrvenje delavcev, ki čisti-
jo stavbišča navlake. Ljudje, ki
so izgubili domove, in ki so sre-
no odnesli zdravo kožo, postav-
ljajo barake iz materiala poru-
šenih hiš. Vse je na delu, kdor
more gibati.

V Murphysboru je tornado
razdeljal 152 blokov. Komaj 15
do 20 odstotkov stanovanj je bi-
lo zavarovanih proti tornadu, to-
da vsa so bila zavarovana proti
ognju.

“Rjava miška” je dobila tožbo v
Londonu.

London, 25. marca. — Skan-
dalni proces proti polkovniku
Dennistounu, ki je razburjal
London tri tedne, je bil včeraj
končan. Dorothy Muriel Denni-
stoun, katero je njen bivši so-
prog nazval “rjavo miško” in ka-
tera je priznala, da je imela
spolne odnose s pokojnim ge-
neralom Cowansom, vrhovnim u-
praviteljem angleške armade za
časa vojne, v svrhu promocije
njenegega soproga, je zmagala v
pravi. Porota je odločila, da
mora Dennistoun plačati svoji
prvi in od njega loženi ženi vsot-
do 5000 sterlingov (okrog \$25-
000). Tekom procesa je prišlo na
dan, da je Dorothy imela poleg
svojega moža še ducat ljubimcev
v visokih vojaških in družabnih
krogih.

V PRAŠANJE STAR. ZAVARO- VANJA JE TUKAJ

NE BO SE DALO VEČ ODPRA-
VITI Z DNEVNEGA REDA.

Sedanja znamenja govore to
jasno!

Washington, D. C. — Zadnji
kongres ni rešil starostnega
vprašanja za zvezne uslužben-
ce v svojih zadnjih dneh zasedanja,
ker je njemu nasproten tudi
predsednik Coolidge. Ko so pred-
več ko deset leti socialisti in re-
formatorji socialnega reda na-
glašali, da je pravično, ako se u-
vede starostno zavarovanje za
zvezne uslužbence kot za vse de-
lavce, so delavci pritrjevali go-
vornikom. Prišla je svetovna
vojna in to važno vprašanje je
bilo z drugimi važnimi vprašanji
z ozirom na socialno pravico po-
tisnjeno v kot. To vprašanje se
je zdaj pojavilo znova in ne bo
izginilo z dnevnega reda, dokler
ne bo rešeno.

Kongresnik Lehlbach iz New
Jerseyja je izdelal predlogo za
penzioniranje civilnih uslužben-
cev, ki je bila sprejeta v letu
1920. Zdaj je to predlogo prede-
lal in ji dal širši delokrog. On ne
razpravlja o ustanovah za penzi-
oniranje, ki so jih uvedle velike
korporacije kot na pr. železniške
družbe in druge, ampak pravi, da
bi vlada kot delodajalec morala
dati svojim uslužbencem saj ta-
ke pogoje, kot jih dajo privatni
podjetniki. Zdaj plačuje vlada
skozj trideset let na leto po \$16-
734,000, uslužbenci pa ravno za-
to dobo po \$10,788,000 na leto
za ustanovitve penzijskega akla-
da. Ampak vsak uslužbenec pri-
spevek se zopet vrne k uslužben-
cu; vlada pa mora skrbeti za o-
bresti od obresti in gotovino. Se-
danje penzije so premajhne, po-
goji pretrdi in butara za delavce
prevelika za enako vzdrževanje
penzijskega sklada, meni Lehl-
bach. Zaradi tega je izdelal na-
črt za razširjenje delokroga, ki
pa ni bil sprejet. Toda Lehlbach
ga zopet predloži v mesecu de-
cembru letošnjega leta.

Dr. John A. Lapp razpravlja v
magazinu “American Legisla-
tion Review” o penzijah za de-
lavce. On meni, da starega de-
lavca ne marajo nikjer in da za-
vetišče ni prostor, kamor naj bi
se pošiljali stari ljudje, ki so vse
svoje življenje delali. Po njego-
vem mnenju so industrijski de-
lavci upravičeni do penzije na
svoja stara leta.

ZOPET JE ŠEL EDEN OD DAUGHERTYJEVE SKUPINE.

Washington, D. C. — Rush
Holland, pomožni justični tajnik,
je podal ostavko. On sledi svojo-
mu tovarišu Seymourju v privat-
no življenje. On je zadnji od
Daughertyjevega kabineta v ju-
stičnem departamentu, ki je šel.
Holland tajl, da je novi justični
tajnik izrekel željo, da gre.

Holland je bil navzoč pri zasli-
šanju pred senatnim odsekom,
ko se je rešetal teapotski škand-
dal. Bil je zastopnik uprave. Bil
je zelo v skrbeh zaradi poslova-
nja, ki se je vršilo med Fallom,
McLeanom in Belo hišo. Iz pisar-
ne Wm. J. Burnsa, načelnika pre-
iskovalnega biroja justičnega de-
partamenta je McLean prejel
ključ za šifriranje depeš, da je
lahko razpošiljal brzojavke, ki so
se nanašale na “breakve”, “ma-
relice”, “črečnje” itd., ki so se
nanašale na voditelje republi-
kanske stranke.

Sodnik pretepel dečka s kongres-
nim zapisnikom.

Kansas City, Kans. — Sodnik
Henry Meade na tukajšnjem
mladinskem sodišču je obsodil
dva 14-letna dečka na batine.
Dečka sta igrala neko prepoveda-
no igro. Sodnik je sam takoj
izvršil kazen. Vzel je z mize iz-
tisk “Congressional Record”,
katero je (kongresni zapisnik), katerega
je trdo zvil in potem pretepel oba
dečka.

Najnovejša lopovščina promogovniških baronov

Eksplozijo plinov v westvirginij-
skem rudniku bi radi naprtili
unijskim rudarjem.

Fairmont, W. Va. — Zdaj, ko
so spravili na površje vseh 33
ubitih rudarjev, ki so bili žrtve
razstrelbe plinov dne 17. marca
v rovu št. 41 je začela Bethlehem
Mines korporacija, lastnica pri-
zadetega rudnika, igrati dobro
zashovan maneuver, da naprtili
krivdo eksplozije rudarski orga-
nizaciji, sama se pa izmaže iz ne-
prilik.

Premogovniški baroni so ob-
dolžili štiri rudarje, ki so prej
delali v dotičnem rovu, ko je še
obratoval na podlagi pogodbe z
rudarsko unijo. V zadnjem ok-
tobru pa je kompanija zavrgla
pogodbo z unijo in začela obra-
tovati na temelju “odprte delav-
nice”. Četvorica rudarjev, ki je
bila aretirana in se nahaja v za-
poru, je obdolžena, da je spravi-
la bombo v rov in na ta način
povzročila eksplozijo plinov.

R. M. Lambie, šef državnih
rudniških nadzornikov v West
Virginiji, je v terek otvoril ur-
adno preiskavo z namenom, da
dožene vzrok razstrelbe.

Američani živimo 75 let hitreje kakor Evropejci

Tako pravi nemški psihijater, ki
nas je prišel študirat.

New York, N. Y. — Dr. Emil
Kraepelin, znameniti nemški psi-
hijater iz Monakova, kateri že
40 let proučuje razne bolezni na
možganih, je prišel 24. t. m. v
Združene države, da na licu me-
sta še nas malo prouči.

Dr. Kraepelin je presenetil re-
porterje takoj na prvem sestanku,
ko je v razgovoru o efekti
moderne civilizacije dejal: “Va-
ša mladina je prisiljena narediti
sto let napredka v času, ko mi v
Evropi korakamo 25 let. Vi živi-
te neizrečeno hitro. Obdani ste z
luksurijami. Pod vplivom takega
mekkega življenja mora živčni
sistem silno trpeti. Kljub temu
morda še odkrijemo, da vaše hi-
tro življenje vpliva ugodno na
razvoj rase.”

SVARILO ZA AVTOMOBILI- STE.

Washington, D. C. — Ameri-
ško avtomobilno društvo (Ame-
rican Automobil Association) je
izdalo svariilo, v katerem svari
avtomobiliste pred raznimi sle-
parskimi organizacijami, ki na-
stopajo kot organizacije avtomobi-
listov in love avtomobiliste, o-
betajoč jim razne ugodnosti, da-
se jim pridružijo kot člani.

Ta organizacija ima 647 klub-
ov in 600,000 članov. Ta organi-
zacija ne jemlje dobičkov in ob-
stoji iz članov z enakimi pravica-
mi, medtem ko so sleparske or-
ganizacije ustanovili posamezniki
z namenom, da so zanje dober
vir dohodkov.

VODA NA VLAKIH JE ZDRAVA.

Tako izjavlja zdravstveni de-
partment v Chicagu.

Chicago, Ill. — Dr. Herman N.
Bundesen, zdravstveni komisar
pravi v tedenskem buletinu, da
se vsako leto pripelje v Chicagu
in pelje iz njega po železnica do
šestdeset milijonov ljudi. Vlaki
so dobro opremljeni, da se pre-
proči razširjenje bolezni. Voda je
precejena in za precejanje vode
se rabijo najboljše in zadnje iz-
umljene naprave.

Francija ne bo intervenirala v
zadevi Haitija.

Pariz, 25. marca. — Zunanji
urad je danes poročal, da vlada
ignorira zahtevo francoske orga-
nizacije “Lige za človeške pravi-
ce”, da naj Francija apelira na
ligo narodov za preiskavo ameri-
ške okupacije otoka Haitija.
Predstavniki vlade pravijo, da se
Francija ne zanima za to vpra-
šanje.

DUŠEVNI PRITLI- KAVCI UBIJAJO DARWINA

TUDI V AMERIKI SO SE PRE-
CEJ TEMNI KOTIČKI.

Ampak ljudstvo se kljub temu ne
bo dalo obdržati v duševni
temi.

Nashville, Tenn. — Tudi v tej
državi so nekoč učili, ko je bila
uvedena še telesna sužnost, da
zamorski suženj nima človeške
duše. Kdor ni verjel v tej državi
v tak nauk toletih župnikov, me-
dilih pridigarjev, “profesorjev”
veronauka in sušnjedrcev, je bil
v nevarnosti, da ga linčajo. Ta-
krat so ti zagovorniki telesne
sužnosti učili, da je Bog le belo-
poltnega človeka ustvaril po svo-
ji podobi. Pri tem so se seveda
sklicevali na biblijo. Kdor ni ver-
jel, je bil proglašen za krivover-
ca in sovražnika družabnega re-
da v južnih državah, ki je nastal
po bojni volji.

Sužnost je bila odpravljena.
Država pa ni ničesar storila za
poduk ljudstva. Javno ljudsko
šolstvo se nahaja v teh državah
v zelo slabem stanju in analfa-
betstvo je razširjeno, da je strah
in groza. Mlajši zarod se je pri-
čel vseeno sam izobraževati. Tu-
di zamorci, potomci nekdanjih
sužnjev, so zelo ukaželjni. Koli-
kor se je širila izobrazba, toliko
manj so prihajali ljudje v cerkve
raznih izpovedanj, ki po številu
daleč prekašajo šole. Ljudje, ki
dobro živijo od tega, ako so cerkve
polne ljudstva, so s strahom opa-
zili, da prihaja vedno manj lju-
di v cerkev. Iškali so vzroke in
našli so jih v teoriji o evoluciji.
Najšli so sladkobesednega Bry-
ana, ki za denar govori o vsakem
predmetu. Tako je pričela agita-
cija pred enim letom.

Analifabete je bilo lahko obde-
lati in še lažje pridobiti, da je
nauk o evoluciji kriv vse njih
bede in trpljenja. Predložena je
bila predloga legislaturi, ki pre-
poveduje v javnih državnih šo-
lah poduk o evoluciji.

Governor je zdaj podpisal to
predlogo in ob tej priliki hvallil
prepev za podučevanje teorije
o evoluciji, kot nekaj vzvišenega
in pametnega.

V tej državi prevladujejo pro-
testantovska veroizpovedanja.
Nekaj časa se bo dalo ljudstvo
farbati, ampak prav zanesljivo
se prebudi tudi nekega dne v tem
temnem kotičku Amerike in po-
ve poneumnjevalcem ljudstva,
kar jim gre.

PENZIJSKA PREDLOGA V WISCONSINU.

Ta država je vedno na prvem
mestu v socialni zakonodaji.

Madison, Wis. — Država Wis-
consin bo menda prva odpravila
revne hiše in zavetišča za stare
ljudi in jih nadomestila s penzi-
jo. Senator A. E. Garey je pred-
ložil državnemu senatu predlogo,
ki določa en dolar na dan penzi-
je.

Pravico do penzije bodo imele
osebe, ki dosežejo sedemdeseto
leto, bivajo najmanj petnajset let
v državi Wisconsin, nimajo \$365
letnih dohodkov in sorodnikov,
ki bi jih podpirali.

Predloga ne obeta veliko, am-
pak pomeni napredek v socialni
zakonodaji, ker odpravlja revne
hiše in zavetišča. Ako bo predlo-
ga sprejeta, jo bo mogoče po ne-
kaj letih izboljšati, da bo res od-
govarjala namenu, radi katerega
je bila predložena in sprejeta.

V državi Wisconsin se kmetje
in delavci brigajo za politiko. Tu
so vzroki, zakaj je ta država v
socialni zakonodaji vedno na pr-
vem mestu.

Zahteva po plebiscitu v Alzaciji.

Pariz, 25. marca. — Michel
Walter, poslanec iz Alzacije, je
včeraj naznanil, da predloži re-
solvucijo za ljudsko glasovanje v
Alzaciji-Loreni, ki naj odloči o
veljavnosti zakona glede med-
verskih šol.

Chamberlain pravi, da se je Nemčija poboljšala

Angleški zunanji minister je v
zbornici zagovarjal garanci-
ski pakt nemške vlade.

London, 25. marca. — Austen
Chamberlain, angleški minister
za zunanje stvari, je včeraj v
parlamentu toplo zagovarjal
nemški načrt garancij za mir s
Francijo in sosednjimi deželami
v splošnem. Rekel je, da je on
prepričan, da Nemčija danes do-
bro misli, da res želi mir in je
pripravljena zjamčiti nedotak-
ljivost francoske meje ob Reni.
Nemčija sicer želi revizijo svoje
vzhodne meje (ob Poljski), am-
pak le na diplomatskem način in
ne z orožjem.

Dejal je tudi, da ženevski mi-
rovni protokol bi bil več škodil
kakor koristil evropskemu miru,
zato ga je sedanja angleška vla-
da zavrgla. On vidi jamstvo mi-
ru in vrnitev Evrope v normalno
ekonomske razmere le v pristo-
pu Nemčije k ligi narodov in v
trdnem sporazumu med zavezni-
ki in Nemčijo. — Torijska večina
je burno odobrvala Chamberlainov govor.

Francija koketira s Tur- čijo za novo alijanco

Francoski diplomat je v Angori,
kjer se vrše pogajanja. Fran-
cija potrebuje Turke za naga-
jilo proti Angležem in sovjeto-
tom.

Carigrad, 25. marca. — Henri
Franklin-Bouillon, francoski
ekspert o turških zadevah, je
zdaj v Angori, kjer se razgovar-
ja s turškimi državniki o ustano-
vitvi francoško-turške alijance.
Znano je, da Francija in Turčija
iščeta novih zaveznikov. Vpraša-
nje Mosula mora biti rešeno to
leto in Kemal paša rabi diploma-
tske pomoči v Zenevi in posojila.
Turška vlada bi tudi rada dobila
neomejeno porabo bagdadske že-
leznice, kredite za francosko mu-
nicijo in več drugih koncesij.

Francija na drugi strani išče
garancij za Sirijo, pomoč turške-
ga vpliva v severni Afriki in na
srednjem Vzhodu, ugodno pora-
vanje turškega javnega dolga
pri francoskih bankirjih in konč-
no bi porabila turško republiko
za naganjanje Angležem in Ru-
som, če je treba.

Zdravniško mazaštvo je staro 3500 let.

New York. — Alexander J.
Wall, knjižničar Newyorškega
zgodovinskega društva, je po-
ročal 24. t. m., da je profesor
James H. Breasted, znani ameri-
ški egiptolog, pravkar prevedel
egipčanski rokopis, ki datira od
1600 pred Kristom. Prevod je
odkril presenetljivo dejstvo, da
so že v starem Egiptu pred 3500
let imeli dobre zdravnike in
zdravniške mazače. Dokument v
hieroglifih namreč vsebuje raz-
ne zdravilske formule in med te-
mi je tudi “poglavje o pomlaje-
nju starcev”. Ta formula je bila
napisana na zadnji strani papi-
rusa. Breasted sodi, da je stvar
prišla neki mazač, dočim je
glavni tekst dobro znanstveno
delo. Iz rokopisa je tudi razvid-
no, da so stari egipčanski zdrav-
niki vedeli, da mrtvoud na eni
strani telesa izvira iz afekcije
možganov na drugi strani. To od-
kritje je bilo potem izgubljeno
za dobo 3000 let in ponovno od-
krito šele v modernem času.

Velikansko okostje dinosavra izkopano.

Montreal, Que. — Profesor
Cutler s manitobske univerze, ki
vodi naravoslovno ekspedicijo v
angleški vzhodni Afriki, poroča,
da je našel okostje velikanskega
dinosavra. Okostnjak, ki je star
okrog 10 milijonov let, je 20 čev-
ljev visok in 80 čevljev dolg.

VREME.

Chicago in okolica: V petek v
splošnem jasno in toplo. Južno-
zapaden veter. Soince izide ob
5:45, zaide ob 6:07.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"
UNION LABEL APPLIED FOR
Datum v oglepaju n. pr. (Marec 31-1925) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ UČI GOSPODARSKI POLOŽAJ DELAVNO LJUDSTVO?

Iz industrijskih mest prihajajo tožbe o neznosni draginji, o nizkih mezdah, o pritisku podjetnikov za znižanje sedanje nezadostne mezde za prehranitev delavske družine o poizkusih za potlačanje delavskih organizacij. Farmerji se pritožujejo, da poljski pridelki nimajo cene, in da ne morejo plačati visokih obresti od posojil. Položaj ni tak od včeraj, ampak tako je, odkar so izkoriščane delavske mase. Razlika je le ta, da se vedno bolj krči število ljudi, ki z gospodarskega vidika lahko gledajo bodočnosti brez skrbi v obraz.

Posedujoči razred množi svojo moč, zaeno je vedno manj ljudi, ki se prištevajo k posedujočemu razredu. Bili so časi, ko je nekaj štel človek, ki je lastoval par tisočakov, ki si jih je prihranil, pravzaprav odtrgal od svojih ust, za deževne dneve. Danes ne šteje nič človek, ki ima sto tisoč dolarjev ali še več nagromadenega denarja. Tudi njegova bodočnost je negotova, kot delavca, ki gara v tovarni, ali farmerja, ki lastuje do 160 akrov zemlje. Bogastvo se vedno hitreje osredotočuje v rokah vedno manjšega števila ljudi. In čas menda ni daleč, ko bo vse delovno ljudstvo odvisno gospodarsko od peščice ljudi, ki so si prilastili kontrolo nad industrijo in poljedelstvom.

Industrijske kompanije se organizirajo v trustih, trusti prihajajo pod finančno kontrolo bankirjev v Wall Streetu. V poljedelstvu ni nič boljše. Samostojni farmerji postajajo farmerski najemniki, zemljiščni veleposestniki padajo v število. Mali farmerji postajajo odvisni od deželnih bankirjev, ki zopet niso drugega kot agenti velikih finančnih kombinacij in trustov, ki lahko poženejo vsakega bankirja na deželi v bankrot, ako je tak bankrot potreben za pomnožitev njih bogastva.

Pravi gospodarji, ki ukazujejo delovnemu ljudstvu, kako mora delati in živeti, se nikdar ne prepirajo med seboj. Včasih se poroča javnosti, da je med gospodarji nastal velik prepir. Ako se ta prepir preišče do dna, se spozna, da je to samo prevara, ki ima namen zavesti delavno ljudstvo, da misli, da se gospodarji prepirajo med seboj, ki njemu določajo usodo.

Med gospodarji ni resničnega in pravega prepira. Zakaj naj bi se delavno ljudstvo prepiralo med seboj, ako vidi da se ne prepirajo tisti med sabo, ki iz sadov dela delavnega ljudstva kujejo tako ogromna premoženja, da se navadnemu človeku zavrti v glavi, ko čita številke.

Delavno ljudstvo se prav iz tega uči, da mora biti njegova fronta enotna, in da mora organizirati tiste gospodarsko, strokovno in politično, ki še niso organizirani.

Enotna fronta delavnega ljudstva se mora ustvariti, ako želi delavno ljudstvo izvajati uspehe. Ampak ta zahteva mora priti iz vrst delavnega ljudstva. Poslušati ne sme tistih, ki ga iz taktičnih pizirov pocepljujejo. Ako pride iz vrst delavnega ljudstva resna zahteva po enotni fronti, tedaj bodo kmalu vtihnili glasovi demagogov, ki so se pojavili po vojni in vsiljujejo delovnemu ljudstvu svoje zmedene nauke kot edino zdravilo proti socialnim zlom.

Delavno ljudstvo je v zadnjih letih večkrat napravilo poizkus, da ustvari enotno fronto proti svojim izkoriščevalcem. Vselej so pa demagogi, ki obetajo odpomoč delovnemu ljudstvu čez noč, ali pa oportunisti izgovorj samokoristi preprečili take poizkuse.

Tudi osebne intrige igrajo pri pocepljenju delavnega ljudstva veliko vlogo, kajti demagogi in sebični oportunisti znajo izrabiti osebnosti v svojo korist kakor ljudski izkoriščevalci. Demagogi in sebični oportunisti pa niso izigravali osebnih intrig proti izkoriščevalcem, ampak proti onim, ki so se vrstah delavnega ljudstva trudili pridobiti delavno ljudstvo za enoten, edinstven nastop proti sedanjemu gospodarskemu sistemu, ki omogočuje gospodarsko zaslužnenje delavnega ljudstva pod kontrolo peščice ljudi.

In sto in stokrat so povedali odkritosrčni delavski listi in voditelji delavnega ljudstva, ki se ne pehajo za častmi v človeški družbi in katerim se zdi, da je delo navadnega delavca, ki dela z lopato in krampom, toliko potrebno, da to delavno ljudstvo doseže uspehe. Zdi se,

da je bilo to še premalokrat povedano, da je načelo glavna reč pri združenju delavnega ljudstva in nikakor ne taktika. Cilj ni zmotljiv, taktika je pa zmotljiva. In kdor uči, da je taktika več ko cilj, je prerok, ker on napoveduje že nekaj naprej, kako se bo izvršilo, dasiravno nima najmanjšega dokaza za svoje trditve.

SLIKE IZ NASELJIN

Lorain, Ohio. — S tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš brat John Tomažin umrl dne 11. marca ob 8:30 zjutraj v tukajšnji bolnišnici. Pred eno uro še čil in zdrav se je peljal na dnevno delo, toda na križišču Globe Ave. in 30th St. sta njegov in še eden drugi avtomobil trčila. Tomažin je dobil tako težke poškodbe, da je v teku ene ure podlegel in nas za vedno zapustil.

Pogreb ranjkega brata se je vršil iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče (Elmwood Cemetery). Pogreb je bil civilen.

Ranjki je bil rojen 12. decembra 1888 v vasi Podbukovje, Krka, Dolenjsko; v Ameriki je bival 18 let.

Veže nas dolžnost, da se zahvalimo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani za časa izgube našega ljubelega brata. Obenem izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, kateri so darovali krasne vence v zadnji spomin našemu bratu. Isto tako se zahvaljujemo, kateri so dali na razpolago svoje avtomobile, kakor tudi udeležencem pogreba.

Zalujoči ostali: Anton Tomažin, brat; Mary, poročena Mramor, sestra; Frances, poročena Bajec, sestra.

Rock Springs, Wyo. — Ker imam časa več kot dovolj, sem se namenil nekoliko poročati v širšo javnost, kako kaj napreduje tukajšnji Slovenci. Kar se tiče bogastva, naravnost nazadujemo, kot gotovo tudi po drugih mestih. Vzrok je seveda povsod enak — brezposelnost.

Tukaj je veliko premožno polje, od katerega smo do malega vsi prebivalci tukajšnjega mesta in okolice odvisni. Že pred letom je začelo bolj slabo obratovati in danes kaže, da bo v kratki bodočnosti odslovljenih tri četrtine premožarjev, ostalim pa plača znižana. Ker znanost povsod napreduje, kakor tudi na strojih za kopanje premoga, tukajšnje premožne družbe vpejljavajo take stroje v rove; da premog apodrežejo in potem tudi naložijo jako hitro. Zato ne bodo potrebovali toliko delavcev kot so jih dosedaj. In tako je tudi pri drugih delih, stroj spodiriva delavca. Kar se pa tiče življenjskih potrebščin, se pa prav hitro dražijo, tako da nekako strahoma gledamo v bodočnost.

Podpornih društev je precejšnje število, izmed katerih najbolj napreduje društvo Trdnjava št. 10 Slovenske narodne podporne jednote, ki ima približno petsto članov v obeh oddelkih in tudi potrebno rezervo v blaginji. Slovenska narodna podpora jednota, pod katero spada imenovano društvo, je največja slovenska podpora organizacija v Združenih državah, ki šteje nad petdeset tisoč članov in nad dva milijona premoženja; ima, kot je vsem znano, svoje glasilo, dnevnik Prosveto, ki se tiska v lastni tiskarni v enotnem domu. Zatorej kdor še ni pri nobenem podpornem društvu, naj pristopi k društvu Trdnjava št. 10 S. N. P. J., ker obstanek Slovenske narodne podporne jednote je gotov.

Poleg podpornih društev je en izobraževalni klub. Vsa društva skupaj lastujejo svojo dvorano pod imenom Slovenski dom.

Meseca januarja lani smo ustanovili Slovenski neodvisni izobraževalni klub z namenom gojiti složnost in izobraževati tukajšnjimi Slovenci in zraven tudi v pomoč Slovenskemu domu. Ker je bila dvorana zelo potrebna preurediti in prenoviti, posebno kar se tiče odra, smo bili primorani se lotiti najprvo popravila in nabavit novo, kar je bilo potrebno. Klub je s pomočjo odbora Slovenskega doma prirejal razne prireditve in zabave in skrbel za vse potrebno, da se je nabralo toliko dohodkov, da smo pokrili vse stroške in ni bilo treba izrednih naklad. Zraven smo še vsote v blaginji Slovenskega doma znatno pomnožili, ker smo prvo nalogo, ki smo jo lanske leto zavzeli, dobro zgotovili, smo na klubovi seji dne 22. februarja sklenili, da ustanovimo

izmed listov, ki jim imamo v Ameriki Slovenci, vemo, da vsak zase pšenico melje in vsak zase napeljuje vodo. Ampak za vse druge liste skupaj ne bi dal Prosvete. Kar smešno se mi zdi, ko večkrat dobim tudi franciškanski list, pa vidim v njem, kako pater Kazimir agitira za romanje v Rim. Iz premožarskih nasebin bo gotovo šlo dosti rudarjev v Rim s patrom iz Chicago, da ponesejo vsaj par stotakov za našega premilega svetega očeta.

Slovenci, ki nas je lepo število v tej naselbini, se ne razumemo med seboj tako dobro, kakor bi se morali. Napredne zavesti je premalo. Čeravno so slabe delavske razmere, nas to ne zadrži nazaj in tako bomo priredili veselico za S. N. D. na 25. aprila. Zelim, da bo na tej kaj več udeležbe in se bo pojačila bratska sloga med nami. Umevno je, da bomo imeli fino godbo, ako se ne motim, bo ravno tista, kot je bila zadnjič. Zelim, da se bodo udeležili vsaj bližnji vsi, da bomo tako složno pomagali do napredka pri S. N. D., ki mu ravno tako v teh časih bolj huda prede kakor nam rudarjem.

Pozdrav čitateljem Prosvete. — Poročevalce.

Dawson, N. Mex. — Vrnil sem se s pogreba v Caroni, Kansas, ki se je vršil za Francisa Eller, še ne 24 let staro hčerko Frances in Johna Eller. Pokopnica je bila učiteljica, priljubljena med prebivalstvom, kar se je pokazalo pri pogrebu, kar bo vse potrebno tudi objavljeno v Prosveti.

Živel sem 15 let v Kansasu, kjer so me znanci in prijatelji povpraševali, kako so delavske razmere tu po Novi Mehiki. Vsem nisem mogel pojasniti, ker ni bilo dovolj časa. Delavske razmere so tu slabe, dela je samo po tri dni v tednu, zraven tega pa se tudi sliči, da bodo znižali plače. Torej ni nič dobrega za nas, ko je Kulič na prestolu. Je pač v veliki meri krivda delavcev samih, zakaj ne izvolijo svojih ljudi na vodilna mesta. Slabo smo še zedinjeni.

Ako prijatelji želijo še kaj več izvedeti, jim z veseljem pojasnim. Lepa hvala za potrebo vsem prijateljem v Caroni, s katerimi smo bili skupaj. — Frank Kokel.

Barackville, W. Va. — Naj opišem na kratko zelo žalostno vest o katastrofi, ki je tu zadela rudarje. Dne 17. marca ob pol desetih zvečer je eksplodiralo v premožnem rudniku v tem mestu, kateri je vposleval okoli 400 rudarjev. Začasa eksplozije je bilo v rudniku po kompanijski objavi 34 delavcev, kateri so val ubiti, ker ni nikakega znaka o njih, da bi živeli, niti to ni mogoče. Kakor se računa, bi jih moralo biti še več v rudniku. Po pretečenih dveh dneh niso reševalci prišli še do nobenega, niti nobenega trupla prinesli na površino.

Eksplozija je bila tako silna, da se je pretresla vsa okolica in čulo se je na trideset milj daleč okoli. Od članov S. N. P. J. ali N. H. Z., mislim, da ni nihče ubit. Tudi ni nihče naših delav, ker pravi rudarji tega, so bili na stavki od 1. oktobra 1924. Bil je to unijski rudnik, ampak družba je krčila pogodbo, ki jo je podpisala, potem pa začela obratovati kot odprto delavnico na 1. oktobra. Rudarji se torej nahajajo na stavki, do katere imamo pravico in kar je tudi odobril glavni urad U. M. W. of A.

Tako se dalje borimo s pomočjo drugih bratov, ki nam tudi lepo finančno pomagajo, da se lažje vzdržimo pri življenju. Brez dela smo že celih deset mesecev.

Rudnik je last Bethlehem Steel and Coal korporacije (Charles Schwab), št. 41 v Barackvillu, W. Va. Rov je globok okoli 350 čevljev in star deset let. Rudnik je precej plinovit. Vzrok nesreče pa ni poznan. — Matt Tonkovich.

Nemški govor v francoski zbornici.

Pariz, 25. marca. — Nemški komunistični poslanec Hueber iz Alzacije, ki pravi, da ne zna francoski, je včeraj govoril v zbornici v svojem dialektu. Zahteval je, da se nemščina prizna kot uraden jezik poleg francoščine v Alzaciji-Loreni. Velika večina poslancev ga ni razumela. Pozneje je bil prečitan prevod njegovega govora.

ŽARKOMET

Najstrašnejši je človeški nado. Naravne nesreče so na našem redu — kakor da se je zaklelo nad ljudmi v tem svetu. Potres, povodnji, po hurikani in tornado.

Tornado je strašen bij. Ga je udaril po nesrečnih ljudstvih Illinoisu in sosednjih državah. Vsako leto udari tujni vanko leto so mrlič in razva. Ljudje pa hitro pozabijo na like in postavijo nova mesta no tam — kakor mravlje.

Toda divji tornado je — sapica napram tornadu, ki stvarjajo ljudje sami. Malo tornado ubije 2000 ljudi hla in nikdar ne razruši celih d. Ampak ljudje pa so zadnjič nili tornado po vsej Evropi li pet let ... Tornado vseh letij niso ubili toliko ljud naredili toliko škode kakor sam človeški tornado, ki se nuje svetovna vojna.

Če se ljubi Bog količkaj ma za naše mravljišče — planet — med centilijoni dr planetnih mravljišč — me zdi, da se prav nič ne zanim tedaj se smeje Zemljanom i ma do njih najmanjšega u ljenja.

Poezije so lepo tiskane. Dragi K. T. B. — Ni res je prohibicija posušila vse p like vrelce po Ameriki! Se ljaajo še. Ravno te dni sem v roke novo knjižico, ki je p vzdihov, smetane in sladot. Knjižica je lepo tiskana, lep zana in lepo obrezana. Vsa tako lepemu tiskarskemu d — Sovražnik kritike, Clevel

Pa del je topol ... Iz Jugoslavije prihaja vest se je Radić odpovedal repu in se izrekel za monarhijo an ške sorte. To je dokaz, da R eduje. Kadar se izreče tiharhijo balkanske sorte, daj bo na vrhu napredka in ko postane minister.

Impred sedišča v Pueblu, Co. Sodnik: Kako se pišete? Aretiranec: Anza Postavol. Sodnik: Vaš poklic? Aretiranec: Trgovec in od nik Kranjske edinovzveliča jednote.

Sodnik (pokaže na stekle z mesečino): Kaj ste s tem čeli? Aretiranec: To je naša m cina. Naši člani se s tem ma za da se jih ne prime kaka rdeča lezen.

Sodnik: In v kleti ste imeli sodov rdečega. Aretiranec: S tistim pa u vamo naše nove člane, da možgani ne funkcionirajo. — terhov, Pueblo, Colo.

Collinwoodski udarci. Kadar hudo grmi, malo de je. Tako je tudi z našo palico Jožefa. Gromovito je "feldza majster" iz Čukarije nazna da se bodo 22. marca formir društva vseh kategorij, tudi p stozidarska, samo če bodo p sala po pravilih K. S. K. J. Pa bo nič. Zgodilo se bo kot po v vadi: kak notranjski rovtar t tegne gotove ljudi za mošnjo. Ultravijolični žarki, Collinwo Ohio.

Dogodek št. 19. (Kako so hudiča izganjali.)

Leta 1895 se je začelo roman v Klovzet. Tam so se godili veli čudeži. Izganjali so hudiče iz li di. Obseščenci so kikirikali, m ketali in drugiče tulili med ma in nato so bili rešeni hudiča. e je trajalo tri leta. Prišel pa tja neki kovač, ki je bil vešč li tjanščine in zelo navihani. Bil v cerkvi in videl je celo komad jo. Po maži je šel v gostilno. F naključje je našel pri strani mizi, kjer sta že sedela dva s ta. Govorila sta italijanski. O sta se jezila. Prvi je dejal: "Ve kaj, meni je dovolj te igre. Ne čem več biti klova za to plač. Ako farji ne plačajo več, naj a mi kikirikajo, mekečejo in s zvijajo pred romarji. To ni lah ko delo." — Kovač se je zakro hotel in spravil vse sleparije v javnost. — A. O., Homer City, Pa

Listnica.

A. C., Cuddy, Pa. — Vše stvar je dobra, toda predolga s to kolono. Mogoče se porabi s drugim mestu.

K. T. B.

Prostovoljke za poskušanje porodno kontrole

Našlo se je šest žensk, ki so pripravljene na eksperiment s protiporodnim serumom.

New York, N. Y. — Pred enim mesecem je dr. James F. Cooper, ameriški direktor kliničnega oddelka, pripravljal poskušanje za kontrolo porodov, na katere je profesor biologije, Wisconsin University M. P. Cooper odkril serum za preprečevanje oploditve. Serum je bil do poskusa samo na živalih in eksperiment se je obnesel. Živali postale neplodne, ko jim je bil injiciran cepič. Profesor Guyer je pripravil poskušati se na ljudeh. V ta namen išče ženske, ki se prostovoljno prijavijo za eksperiment.

Komaj je bila ta vest objavljena, se je takoj oglasilo šest prostovoljnic, ki so privolile podvreči se poskušanju.

Dr. Cooper poroča o tem sledeče:

„Lanako leto smo prejeli 50-letno žensko od ameriškega člena, naj jim damo informacije o porodni kontroli. Razumelo se ni bilo treba dolgo čakati na prostovoljke za eksperimentiranje s novim protiporodnim serumom. Pismo prve prostovoljke prišlo iz Manhattan. Piše, da ima stara 35 let in bila je že enkrat nosna v svojem zakonitem življenju, ima pa le dva otroka pri življenju. Svoje pismo piše: „Prosim, pomagajte mi rešiti me nadaljnjih porodov, saj sem telesa nesposobna, da bi dosegla svetlo na meni, da bi novi serum učinkovit.“

Druga piše iz Everette, Mass.: „Stara sem 24 let in imam štiri otroke. Ako pojde tako dalje, bom imela najmanj osem otrok, predno bom trideset. Zastužek mojega moža nikakor ne zadostuje za toliko družino. Jaž in moj soprog vas prosiva, poskusite vaš serum na meni. Šramota, ki je rečna mati spravi toliko na svet, za katero ne more biti.“

Tretja iz Bronx piše: „Stara sem 27 let in imam tri otroke. Želim na finančne razmere je dovolj. Z dovoljenjem mojega seruma se rada podvržem eksperimentu s serumom, toda pod pogojem, da me na kak drug način ne rešite nadaljnjih porodov.“

Četrta iz Brooklyna piše: „Jaž sem pripravljena na cepjenje seruma v interesu trpečih mater.“

Peto pismo: „Stara sem 29 let in imam štiri drobne otroke. Moja bodočnost je črna. Prosim, dajte mi priliko za eksperiment s serumom. Matere, ki se niso rojevale, vam bodo mogoče enkrat vrnile.“

Šesto pismo tudi iz New Yorka: „Jaž moram delati v tovarni, zato ne morem več imeti otrok. Dovolite mi, da se jaz prva podvržem eksperimentu s protiporodnim serumom.“

Dr. Cooper je pojasnil, da Ameriška liga za porodno kontrolo ne bo vodila poskušanj, pač pa vsa stvar prepuščena odkritju seruma, profesorju Guyerju.

BANCNA BANDITA USTRELJENA.

Steelville, Mo. — Pet banditov je izvršilo roparski napad na tujačinjo farmarsko banko. Bili so sredi dela in basali plen v vrečo, ko se je pojavil šerif s svojimi deputiji. Vnela se je bitka, ki je končala s porazom za bandite. Dva bandita sta obležala mrtva, dva sta bila ujeta, peti je odnesel pete.

Serif je opazil, da se je jutraj pripeljal pet tujih ljudi v mesto na avtu. Sumil je, da se nekaj kuha. Obvestil je nekaj meščanov in svojih deputijev. Razpostavil jih je na strateških mestih. Kasnejši dogodki potrjujejo, da se šerif ni motil.

Prijeta bandita sta 33-letni „Bozo“ Walter iz Mitchella, Ill., in 30-letni Basil Doman iz Madisona, Ill.

Potujoča gora v Coloradu. Meeker, Colo. — Tu v bližini je gora, ki se pomeče proti zapadu. Gibanje te gore je že znano nekaj let, ampak zadnje dni je dosegel rekord. Gora se pomeče dva čevlja na uro in je še pokrila več sto čevljev glavne ceste med Meekerjem in Riflem. V dveh dneh je gora „prepotovala“ sto jardov.

SPOMLAD JE PRINESLA IZPREMEMBE V WASHINGTONU.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

rad, ker poteče njegov čas. Stara garda je zanj vzpostavila dobro kampanjo. Metoda mu je polena pod noge, ker je podpiral gibanje farmarjev na severozapadu. Starogardniki konferirajo pridno.

V Washingtonu je dolgočasno, odkar je prenehal senat zborovati. Coolidge je doleščil modo s tem, da nič ne reče in tudi nič ne govori. Nekateri zvedavo vprašujejo, kaj Cal v bližnji bodočnosti stori. Par skupin umijskih tiskarskih delavcev in veteranskih društev protestira, ker je bilo odpuščenih nekaj veteranskih in vojno-veteranskih tiskarskih delavcev v vladnih delavnicah. Ampak njih protesti nimajo uspeha v Beli hiši. Spomlad je tukaj. Coolidge je v sedlu.

MONOPOLISTI ŽELE NOV MONOPOL.

Chicago, Ill. — Pripravlja se nov monopol in potrebna predloga za ustvaritev tega monopola se predloži državi legislativi. Zagovorniki novega monopola pripovedujejo, da prinese državi veliko neplačanih davkov.

Zaenavna predloga, določa tole: Davki, ki ne bo plačan od poslastva, bo prodan eni sami korporaciji, ki se ustanovi. Samoposlastva se razume, da bo ta korporacija sestala iz privatnih bizniških interesov. Lastninska pravica se takoj prepíše na korporacijo, ako lastnik večkrat zaporedoma ni plačal davka.

Razume se, da bo taka korporacija imela ogromne dobičke. Žrtve bodo seveda največ delavci in siromašni kmetje, katere je zadel nesreča, da niso mogli ob pravem času plačati davkov.

Ako je taka korporacija potrebna, zakaj se ne osnuje javna okrajna korporacija mesto privatne. Zakaj? Ako bi se osnovala javna okrajna korporacija, bi šel dobiček od prodaje posestev ljudstvu, ki živi v okraju, v katerem se nahaja posestvo. Privatni bizniški interesi bi pa ostali praznih rok. Taka privatna korporacija bo seveda najprvo pod kontrolo lokalnih bankirjev, nakar pride pod kontrolo najbolj bogatih bankirjev v državi in nato pod nadzorstvo bankirjev v Wall Streetu. To je največji in najbolj zvit kapitalistični načrt razstavljanja ljudstva, ki je bil kdaj zasnovan v kapitalističnem gospodarskem sistemu.

Podporniki kapitalizma kriče, da hočejo socialisti razlasičiti ljudstvo. Kapitalizem to delo že prav pridno opravlja in kadar bo ljudstvo zrelo za socializem, bodo socialisti zopet vrnili ljudstvo lastnino, za katero ga je oplenil kapitalizem.

Poslanec Church predloži legislaturi tozadevno predlogo.

PREIZKUSNJA JE OVRGLA STARO TRDITEV.

Človek ne izgubi zavesti pri padcu iz velike višine.

New York, N. Y. — Vojaški letalci so napravili več poskušanj, da se prepričajo, ako človek res izgubi zavest, ko pada iz velike višine. Sarženta Randall L. Bose in korporal Arthur Berge sta se dvignila od tal v letalu, ki ga je vodil lajtnant M. L. Elliott. Ko sta prvokrat skočila s padalnic iz letala, sta padala do tisoč čevljev nizdol, preden sta odprla padalnici. Pri drugem skoku je saržent Bose odprl padalnico po osem sto čevljih.

Oba izjavljata, da sta padala s neznanako hitričo, kljub temu pa nista izgubila zavesti.

Teorija, da človek izgubi zavest pri padanju, ako skoči ali pada iz velike višine, je torej ovržena. Oba sta bila pri polni zavesti, ko sta odprla padalnici in tudi občutku nista imela, da jih zavest zapuša.

VLAKA TRČILA SKUPAJ.

Trinajst ubitih.

New Orleans, La. — V gosti megli sta poštena brzovlaka trčila skupaj. Nezgodba se je zgodila na južni pacifični železnici in pri postaji Ricohoc. Trinajst oseb je bilo ubitih in pet težko poškodovanih.

POLITIČEN POLOŽAJ NI UGODEN ZA COOLIDGEA.

Vporniki so zadovoljni.

Washington, D. C. (F. P.) — Coolidge veliko bolj potrebuje Boraha in progresivni blok, kot pa oni njega. Položaj je tak, da bi ne bilo nič izrednega, ako Coolidge ne bo imel več večine za sabo v zbornici in senatu v letu 1926. Senat mu je zdaj sovražna, ki bo pazno preredel vsak predlog, ki bo prihajal od njega. To so omejitve njegove moči, ki jih je odkril v zadnjih mesecih vodja večinske stranke s sedmimi milijoni glasovi. Obiavalci ga ne najdejo veselo obraza, kadar gleda dol po vrtu in išče pot za svoj ideal — bizniško in bančno vladno.

Posrečilo se mu je vreči tarifno in zvezno obrtno komisijo med staro šaro na ta način, da je njima zelo progresivno večino. Ni se mu pa posrečilo spraviti Warrena za justičnega tajnika. Smolo je imel tudi v Woodlocku, bivšim urednikom Wall Street Journala, ki ga senat ni potrdil za člana meddržavne komisije. Zdaj dvomi, ako je pametno potrditi Woodlocko ob potičnicah. Glede tega imenovanja je zelo popustljiv. Oni menijo, da je iskal pripravnega človeka v Južni Karolini, ki ima vpogled v zapletene železniške finance. Ta človek je odklenil. Coolidge ni mogel najti drugega človeka v južnovzhodnih državah s potrebnimi kvalifikacijami!

V svojem zgražanju napram progresivcem je Coolidge imenoval Jacob Gould Schurmana, ki je bil poslanik na Kitajskem in v Nemčiji. Znano mu je bilo, da je izvršil precej neumnih potez glede kitajskih in japonskih zadev v zvezi s priznanjem Rusije od obeh omenjenih narodov. Zdaj se pa skuša Bela hiša sama sebe potolažiti, ko se spominja, da je Schurman ne glede na nje govo odurnost v Curzonovem fazonu, je ubogal ukaze iz Washingtona.

Zdi se, da Borah in drugi vporniki ne bodo več prejemali povabil iz Bele hiše. Ampak oni se prav nič ne vznemirjajo, odkar so se prepričali, da se tvorijo ravnanje v senatu, ako so tudi prezrti.

Kadar postajajo progresivci pobiti, ker so bili priča zlomljenja zvezne obrtne in tarifne komisije, pogledajo na listo senatorjev, ki stopijo v letu 1926 pred volilce. Med starogardniki, ki se ide, da so že poraženi, so: Cameron v Arizoni po gubernatorju Huntu. Dalje Cummins v Iowi, Ernst v Kentuckyju, Fletcher v Floridi po W. J. Bryanu, Lenroot v Wisconsinu, Means v Coloradu, Odell v Nevadi, Shortridge v Kaliforniji, Spencer v Missouriju, Wadsworth v New Yorku po gubernatorju Smithu, Butler v Massachusettsu po Davidu Walshu, Watson v Indiani in Willis v Ohiju.

ZENA IN MOŽ Z AVTOM V POTOK.

Oba sta stonila.

Forest City, Ark. — Enajst milj od mesta vodi tlakovana cesta prek potoka Burnt Cane, ki se izliva v jezero enakega imena. S precejšnjo hitričo se je pripeljal Otto Schwarz s svojo ženo v avtu na most. Na njem je avto neoprečeno zavil vstran in padel v potok. Ribiči so videli nesrečo in prihiteli so takoj na pomoč. Potegnili so ju prepozno iz vode, kajti vsi poskušni so bili zaman, da ju obude v življenje.

Očividci menijo, da je Schwarz zavozil dol s širokih deak. Poizkušal je zaviti nazaj na deake, ko se je tvorila tir. Vozil je pa z veliko hitričo in tako je ta hitriča vrgla avto, da je zavil nastran in padel v potok.

Sovjetsko sodišče anuliralo Sinclairjevo koncesijo.

Moskva, 25. marca. — Sovjetska vlada je v pravdi z ameriško Sinclair Consolidated Oil kompanijo zmaga. Moskovsko sodišče je večer razsodilo, da je Sinclairjeva družba prekršila pogoje pogodbe in radi tega ima sovjetska vlada pravico anulirati petrolejsko koncesijo na otoku Sahalin, katero je dala Sinclairju leta 1923. Sovjetska vlada mora povrniti ameriški oltjenu magnatu vsoto 200.000 zlatih rubljev, katero je položil kot poročilo za izvedbo pogojev. Zastopniki Sinclairja izjavljajo, da se priključijo na najvišje sovjetsko sodišče.

ALI PRIDE DAVEK NA GAZOLIN V ILLINOISU.

Dela se z vsami močmi za tak davek.

Springfield, Ill. — Illinoisko poljedelako društvo priklaja z vsami močmi, da se uvede davek na gazolin. Društvo podpira predlogo senatorja S. Cuthbertsona, ki določa, da se sedanji cestni davek na zemljišča in posestva nadomesti z gazolinom davkom, ki pojde za gradnje in vzdrževanje cest.

Zaslišanje o tem davku prične danes.

Društvo je izdalo knjižico, ki obsega dvajset strani in ki pojasnjuje, zakaj se naj uvede gazolinški davek.

1. Lastniki avtov v Illinoisu plačujejo povprečno manj za državno dovoljenje kot v drugih državah razen šestnajstih.

2. V teh šestnajstih državah razen v treh je uveden gazolinški davek.

3. Lastniki avtov, ki imajo največ koristi od dobrih cest, naj pomagajo vzdrževati dobre ceste.

4. Dokler država Illinois ne uvede takega davka, ne bo prejela od lastnikov avtov iz drugih držav centa za vzdrževanje cest, daširavno jih rabijo, kadar se vozijo v državi Illinois.

Navedenih je še več drugih razlogov.

Nasprotniki gazolinkega davka pravijo, da bodo od njega imeli največ koristi zemljišni vstoposestniki, ki lastujejo ogromna in neobdelana zemljišča. Ta zemljišča drže proč od trga in čakajo, da gre cena zemljišču le bolj kviško. Farmarji bodo pa plačali veliko več davka, ki vporabljajo motorno silo za obdelovanje polja, razsvetljavo v hiši in vodovodne naprave na svojem svetu.

Nasprotniki predloge bodo imeli prvi besedo.

ORGANIZIRANI GODBENIKI PROTI POLICIJSKIM GODBAM.

New York, N. Y. — Organizirani godbeniki se priključujejo zaradi godb, ki jih je ustavilo mesto. Tu je policijska godba, organizirana imajo svojo godbo in cestni pometalci tudi. Clani teh godb ne pripadajo k organizaciji godbenikov, poleti jim pa le delajo konkurenco s javnimi koncerti v parkih.

A. H. Nussbaum, tajnik unije godbenikov, izjavlja, da mestne godbe delajo veliko konkurenco godbenikom po poklicu. Ta konkurenca se bo pa še povečala, ko pridejo topli dnevi. Unija godbenikov zaradi tega protestira proti policijski godbi in drugim takim godbam, ker se te godbe vzdržujejo z denarjem davkoplačevalcev, obenem pa delajo konkurenco organiziranim delavcem.

Vešč iz Jugoslavije

Ogenj pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Dne 2. marca okrog pol 7. ure zvečer je izbruhnil v hiši posestnika Ivana Odra v Sv. Lovrencu na Pohorju požar, ki je napravil ogromno škodo. Od stapovalnice hiše je ostalo samo golo zidovje, hlev in šupa pa sta popolnoma pogorela. V hlevu sta zgoreli tudi ena krava in telica. Požar je uničil vrhutega posestniku mnogo raznovrstnega orodja. Nesreča je za pogorila tem občutnejša, ker ima družino, obstoječo iz devetih otrok.

Umrli so v Celju meseca februarja: V mestu: Suzana Westermayer, zasebnica, 43 let, Danijel Schmidt, zasebnik, 80 let; v bolnišnici Ana Labič, zasebnica iz celjske okolice, 54 let, Jože Gruber, trg. pomočnik iz Celja, 18 let, Ana Slamenšek, otrok invalida iz Celja okolice, 8 mesecev, Stanko Sedlaček, lab. iz Celja okolice, 21 let, Mar. Krizanec, žena kamnarja od sv. Roka ob Sotli, 40 let, Judita Uršek, ušmijena sestra iz Celja, 25 let, Fr. Ostrožnik, revež brez stalnega bivališča, 71 let, Rozalija Videčnik, sluškinja iz Zreč, 19 let, Franc Platinovek, otrok posestnika iz St. Vida pri Grobelnem, 7 mesecev, Franc Muselj, posestnikov sin iz Šmartne v Rožni dolini, 24 let, Jozefa Plesenc, čevljarjeva žena iz Ljubnega, 26 let, Anton Močnik, podpredsednik finančne kontrole iz Lutverch pri Gornji Radgoni, 26 let; v invalidskem domu: Anton Šoba, invalid 38 let.

Slovenska Narodna
Varnostna št. aprila 1926.

Podperna Jednota
Ljubljana, 26. marca 1926.
v delu 11. št.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincent Calank; podpredsednik Andrew Vidich, R. P. D. 7, Box 192, Joliet, Ill.; tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Glas Novak; gl. blaginjak John Vegrich; urednik glasila Joka Zavorinik, upravitelj glasila Fila Godina.
POBOTNI ODSEK:
Martin Zelenikar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Francis A. Taubach, 2327 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krimm, 13111 N. Arlington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2423 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Turbell, Box 22, Strabane, Pa.
BOLNIŠKI ODSEK:
OSREDNJE OSEBOJE: Glas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZHOĐNO OKROŽJE: Jacob Ambroselli, Box 286, Moon Run, Pa.; Joseph Zorka, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Sular, Box 104, Gross Kana, na jugoslovd. Frank Klun, Box 299, Chisholm, Minn.; na sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.
ZAPADNO OKROŽJE:
Nadzorni odbor:
Paul Berger, predsednik, 348 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Bervalt, R. No. 1, Elmhurst, Ill.; Frank Kajo, 2635 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združitelni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Judo Ovan, 2625 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2423 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 3233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
POZORI — Korespondence v glavnini odborniki, ki delajo v glavnem svetu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika za naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI S HLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjakstvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je naveden. Vsi prisliki na gl. posolni odsek se naj pošljejo na naslov: Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio.
Vsi dopisi in drugi spisi, razpisani, oglaš, naročena in spili vse kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošlje na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Slovenski delavci v Franciji.

Po podatkih francoskega konzulata v Ljubljani je bilo lani našim delavcem izdanih okroglo 3.000 potnih listov za izselitev v Francijo. Skupno z našimi prej na Westfalskem zaposlenimi delavci se je lani leto izselilo v Francijo približno 8000 Slovencev. Večinoma so našli delo v premogovnikih severne Francije in v rudnikih za železno rudo. Nekoliko je zaposlenih tudi v žumskih podjetjih.

Parni mlin v Novi Kaniži pogorel. V velikem parnem mlinu bratov Feher v Novi Kaniži je izbruhnil požar, ki je uničil mlin in vse velike zaloge žita in moke. Škoda se ceni na šest milijonov Din, ki pa je krita z zavarovalnino.

Umrli v Ljubljani. Mihael Vidovič, bivši viničar-hiralec, 76 let. — Antonia Gogola, notarjeva vdova, 63 let. — Ivan Zeljko, minarski pomočnik, 26 let. — Valentina Zabavnik, pletilja, 38 let.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ruth, Nevada. — Vaš dopis je bil priobčen v št. 50 Prosvete. Za priobčenje v uredni številki ni bilo prostora. — Pozdravi!

ALI CITATE

dobro knjige?

Todaj naročite knjige Književne matice S. N. P. J.

Človeku je potrebna duševna hrana kakor telesna. Največje zlo za delavca je neznanje. Cimbolj je delavec neveden, tembolj ga izkoriščajo od vseh strani. Dobra knjiga je največji sovražnik nevednosti in duševne teme. Delavec se mora učiti; vzeti si mora sam, česar mu ni dala revna šola. Citati mora dobre knjige.

Ako ste ukaželjni, če hrepenite po izobrazbi in duševnem razvedrilu, ako želite citati povesti iz delavskega življenja, spoznati nekatera naravne resnice in če se hočete seznaniti s temeljnimi pogoji angleškega jezika, naročite si sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica	2.00
Zajedalec	1.75
Zakon biogeneze	1.50
Jimmie Higgins	1.00
Pater Malaventura	1.50

Kdor naroči Zajedalec in Zakon biogeneze skupaj, dobi obe knjigi za tri dolarje.

Vse te knjige so lično in trpečno vezane. Poština je vtieta. Naročilo priložite denar.

Naročila za vse gori omenjene knjige prejema

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawdale Avenue
CHICAGO, ILL.

JAVNA GOVORNICA

(Glasovi članov S. N. P. J. in štatelejev Prosvete.)

Virginia, Minn. — Društvo št. 215 opominja člane, da izpolnite vsak svojo dolžnost, kar je zahteva od vsakega društvenika, to je, da poravnate asessment vedno do 24. v mesecu do osmih zvečer. Tako nalagajo pravila S. N. P. J. Slovenska narodna podpora. Najbolje nam je vedno ob pravem času na pomoč in tako moramo mi gledati na točnost od naše strani, ako hočemo, da se izognemo neprilicam. Sporazum pri društvu bo toliko lepši, ako bomo točni.

Članom priporočam, da se vedno pogovorimo na seji o društvenih zadevah. Seje so vsako drugo nedeljo. Če je kak član, ki bi rad plačal asessment, pa mu društvena sredstva ne dopuščajo (kar ni nič čudnega pri nas, ker je neznozna draginja, delo pa le bolj slabo), takega člana prosim,

naj se ne da suspendirati, kar je lahko navezano na sitnosti in neprilike, temveč naj se samo ne pozabi javiti tajniku in pove vzrok neplačila. Tajnik bo že pomagal in založil asessment za člana, tako da ne bo treba nikomur biti prizadetemu radi suspenzije. Radi gori navedenega naj si kdo ne misli, da bo članom pomagano iz društvene blagajne, kar bom založil, bom pomagal iz lastnega žepa. Društvena blagajna ne sme biti dotaknjena brez društvenega privoljenja na seji.

Tega mojega naznanila naj si nikar noben članov ne vzame za hudo. Vsak naj dobro prebere in prišel bo do prepričanja, da je res naša dolžnost, da smo točni in pravični napram naši dobri organizaciji. Tako bo naša jednota gostila in uspevala, da bo v naših potrebah lahko nudila še točnejšo in izdatnejšo pomoč. — Joseph Strle, tajnik.

Tomah, Wis. — Dopis iz Millstona je prav gotovo pretiran, skozi in skozi. Dopisnica piše, da

bi jo s strojem ne mogel poginiti s farne. Ravno farma je namreč tisti stroj, ki jo drži tam. Borovnice bi prinašale lep dohodek, ali treba jih je obratiti dan na dan, pa še po tri do šest milj daleč je treba iti. Zato pa ni časa, ker isti čas je treba obratiti tudi kumare in podelati drugo delo sredi poletja.

Kako farmarici teče debela smetana iz stroja, dopisovalka sama prav dobro ve. Le malokdaj jo je bilo peljati k dvema trgovcem. In če se enemu zamermiš, moraš k drugemu, pa si na koncu "velikega" trga.

No, pa tudi radi tistih ogromnih količin lesa se sliši dvomno. Hlodi so tako strašansko debeli, da se prav lahko porabijo za kole v ograji. — Johana Kantz.

Pueblo, Colo. — Juhe! Strašanska sreča je doletela člane Z. S. Z. Prišli so z dežja pod kap. Ni še dolgo tega, ko so serviral revolucijonarne fraze, rotili jih, da bi vsak član Z. S. Z. moral postati naročnik milwaškega edi-

nozveličavnega lista. Sedaj pa smo prišli z dežja pod kap, zato je vse drugače. Po milosti odbora je Z. S. Z. glasilo postal neki dvoedini, najbolj neznačajni in nazadnjaški list, ki nam bo nadaljšnih šest mesecev serviral svoje budalosti z Dvaindvajsete v Chicagu.

Spoštujem Z. S. Z., ker ustanovljena je na svobodomiselnih podlagi, ampak njen glavni odbor vselej zgreši pravo pot, kadar izbira glasilo. Ako misli, da je večina članstva zadovoljna s sedanjim glasilom, se zelo moti.

Mister Jerič je poslal na vse člane Z. S. Z. pisma in nekakšne znake — medalje — katere priporoča, da bi jih nosili na vidnem mestu, da se bo poznal vsak njegov vojak. Obenem priporoča za tisoč novih naročnikov dvoedinemu zavajalnemu listu. Navaža tudi, da je edini jugoslovanski delavski list. Takih listov imamo najmanj pol ducata, ki se nazivajo, da so delavski, v resnici pa so protidelavski.

Jeričevemu apelu se moramo odzvati takole:

"Čenjenj sobrat upravnik — Prosvete!

Tu Vam pošiljam naročnino za dnevnik Prosveto za celo leto."

Pa naj kdo reče, da sem se zmotil. Mu že odgovorim. Članom Z. S. Z. pa priporočam, da si ustanove svoje lastno glasilo, da ne bodo skakali z dežja pod kap in obratno. Glavni odbor bi pa moral izpolniti nalogo, katero mu je naložila zadnja konvencija zaradi glasila. Govorica, da nas je premalo članov za lastno glasilo, ne drži. Ako bomo skakali z dežja pod kap, nas bo še manj. — Poročevalec.

Neelyville, Mo. — Leto in pol že redno čitam Prosveto. Zlasti me zanimajo dopisi od farmarjev, kajti tudi jaz sem nekoliko deležen teh blaženih dobrot. Zato naj bo tudi meni dovoljeno jih nekoliko opisati.

Napočil je zopet čas, ko primemo za plug in gremo orat, da bodo imeli naši zajedavci kaj pobrati v jeseni in bodo lahko igrali po borzah s kmetovo pšenico, žitom in bombažem.

Iz stare domovine sem prišel leta 1904. Precej let sem živel v Milwaukee, Wis., kjer sem opravljal težko delo. Mislim sem si, ako bi delal za sebe, ni vrag, da bi se mi godilo tako. V vojnem času smo šli na farne. Varčevali smo, kar se je dalo, pa šele danes izgleda nekako kakor farma. Ubogi trpinji smo povsod, kamor pridemo. Ako delaš v tovarni, moraš garati, da se ti še ponoči suče po glavi; ako kupiš svoj dom na farmi, moraš biti pa prvi dan na vseh koncih in krajih pri delu.

Da, res, ko bi delal za sebe, godilo bi se boljše, pa naj bi bil delavec v industriji ali kmet na polju. Ampak nesreča je, ker nobeden izmed njih ne dela za sebe, vsak ima svoje izkoriščevalce.

Kristus je baje pravil svojim učencem, kako dober pastir je, ki bi dal svoje življenje za "ovce". Morda je bil on res tak, ampak kakšni so današnji pastirji? Oni skrbno pazijo, da ovce pridejo volkovom v požrešna grla. Najhujše izkoriščevalce, ki jih nosi svet, zagovarjajo, svoje pridige dajejo za povzdigo kapitalistov, ker so tudi sami naši izkoriščevalci.

Prav dobro vem, ko ima mogotec pečenko na krožniku, da še pomisli ne, odkod pride. Koliko truda je stalo farmarja, da je vzredil živino, pa si še ne more privoščiti tolikega vživanja, kakor ga ima bogataš, ki ni nikdar niti s palcem mignil, pa se vseeno masti pri obloženih mizi.

Tu je štirinajst slovenskih družin. Zastopimo se dobro med seboj. Pečamo se s poljedelstvom, največ z bombažem. Zivnoredja se tu ne sploča.

Pozdravim čitatele Prosvete. — Jacob Lipovšek.

OBRTNA KOMISIJA JE ODPUSTILA "FAKIRJEM".

Washington, D. C. — Huston Thompson, bivši predsednik zvezne obrtne komisije, rešeta starogardno večino v komisiji v svojem poročilu, ker je zavrgla tožbo proti Mack, Miller Candle kompaniji, ki izdeluje "altarne" sveče. Verske organizacije zahtevajo, da so "altarne" sveče napravljene iz čistega čebelnega voska. V svečah, za katere je šlo, je pa bilo le 11.5 odstotkov čistega čebelnega voska. Komisija je zavrgla obtožbo, ker so "fakirji" izjavili, da ne bodo več izdelovali sleparskega blaga.

48 POLICAJEV V CINCINNATIJU JE OBOŽENIH.

Imeli so stike s tihotapci.

Cincinnati, O. — William Capelan, policijski načelnik, je moral organizirati svojo policijsko silo, ker je bilo suspendiranih 48 policajev. Obtoženi so zarote z namenom, da kršijo zvezno prohibicijsko postavbo.

Poleg njih je obtoženih še deset prohibicijskih detektivov ravno istega prestopka.

DA SKUHAŠ DOBRO PI-VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v saloni slad, kmeti, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih izdelkih damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Marc 31.-1925)

pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicerro za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

PIANO ROL

Broj	
1	Tamo daleko
2	Ljuba naša domovina
3	Oj Slavni
4	Dalmatinski Šajkaš
5	Ti več spavaš, Milko moj
6	Moj Dilibere
7	Sarajevo i Djačko kolo
8	Kreče se ladja Francuska
9	Junak iz Like
10	Zoro Zorice
NOVE Q. R. S. ROLE	
11	Oj Hrvati oj junaci (marc
12	Posdrav
13	Brodarica pjesma
14	Gdje je snaka moj
15	Živila Hrvatska
16	Ja sam Hrvat
17	Miruj, miruj srce moje
18	Makarska pjesma, (Wal
19	Primorski napjevi
20	U boj
21	Mislil' moje
22	Crnogorac Crnogorki
23	Teške noći, teške misli
24	Gdje su moje ružice
25	Što se bore misli moje
26	Na te mislim
27	Blago, blago
28	Blijedi mjesec
29	Posiv
30	La Paloma
31	La Marseillaise

Piši po naš BEZPLATNI LOG piano rola, gramofona i 400 raznih ploča: šaljevih, veselih, ljubavnih, i tako dalje.

Momchilovich Brothers

1416 So. Broadway ST. LOUIS

SAMO 6 DNI PRE

FRANCE - 18. apr
PARIS - 25. apr

HAVRE-PARIŠKO PRISTANIŠ

Kabine tretjega razreda s umiki in tekočo vodo za 2. 4 oseb. Francoska kuhinja in pi

French Line

19 STATE ST. NEW YORK
109 N. Dearborn St., Chicago, ali lokalni agentje.

IŠČEM KROJACA

bodisi Slovenec ali Hrvat, soben mora biti za vsako jaško delo. Plača po dogovoru. Oglasi se lahko osebno ali meno na naslov: Joseph Sch 2210—First Ave., So. Hill Minn.—(Adv.)

FARMA NA PRODAJ

120 akrov obsegajoča farma 100 akrov obdelane zemlje s vsem dobrim poslopjem se prodaja. Je le pol milje od mesta. Več pojasnila dobite pri lastniku: J. M., 864—74th Avenue West Allis, Wis.—(Adv.)

Člani S. N. P. J. širite svoj in pridobivajte nove člane.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

Grofinja Molly je imela zopet prvo besedo in povabljenke tovarišice so jo občudovale ne dosti manj kakor kneza Metternicha, ki je bil vendar bog tistega večera.

Eva Lujiza je samovala v sosednji sobi. Pri oknu je zrla v temo tam zunaj in na zvezde po nebu. Čutila se je nesrečno, da bi skoraj obupala! Kamor je gledala, v temo ali na zvezde po nebeskem oboku, povsod je ugledala njega, ki je bil največji mož sveta, ki je bil tringoa iz Evrope pregnan in ki je ta večer — Bogu bodi potoženo — tičal v sponah te pregrešne Molly Esterhazyjeve. Kontesa Eva Lujiza bi se bila najraje razjokala.

Nekdo je prisedel k njej. Grof-Barbo je bil prišel v sobo, ne da bi bila opazila njegov vstop. Potisnil je fotelj k oknu ter sedel tik nje. Bledih lic je bil, kar je pričalo o njegovi potrtosti. Evi Lujizi pa je bil melanholični ta mladenič silno nesimpatičen. Skoraj je vedela, čemu je prilezel za njo. A mili njegovi pogledi je niso prav nič genili. Sicer je pa prišel v pravem trenutku! Morala je enega imeti, nad katerim je hotela izliti žolč svoje duše. In grof Oton Barbo se ji je zdel v to kakor nalašč ustvarjen!

"Čemu prinašate pogrebni svoj obraz tu sem?" je vprašala pikro.

"Odpustite, kontesa!" je zastokal.

Ni mu izkazala milosti. Hudobno se je zasmejala: "Nekaj bi vam povedala, če bi se ne srdili!"

"Povejte, prosim!"

"Včeraj je bil pri nas tisti mali Costa, ki ga gotovo poznate!"

"Poznam ga!"

"Dobro, dobro! O tem človeku pravijo, da vse ve, kar se je pripetilo nekdanj v naši deželi. In sedaj čuje, kaj mi je ta možiček pravil!"

"Čujem!"

"Da so pred stoletji tu v Ljubljani nekoga sodili!"

"Znano mi je!" je odgovoril grof lahko-dušno.

"Na smrt obsodili, grof, ter ga potem obesili tu na ljubljanskem trgu! Hui!"

"Kolikor vem, so ga samo obglavili!"

"Obesjen ali obglavljen, konec je bil en isti! In vidite, ko gledam danes vaš krali obraz, grof, in vaše poglede, ki me spominjajo na lisico v pasti, ne gre mi iz spomina vaš slavn prednik, ki je bil tukaj v Ljubljani obesjen!"

"Obglavljen, samo obglavljen, kontesa!"

"Obglavljen torej! Radi ropa ali tatvine, kaj jaz vem! Če pa vas gledam, grof Oton, si pa prav živo pred očmi, kak obraz je napravljaj vaš prednik, ko ga ljubljanski meščančki na vislice — pardon — na krvavi oder vlekli!"

Ker jo je v resnici ljubil in ker se mu je v zlobnosti, s katero mu je grenila tisti trenutek, dozdevala še lepša in pikantnejša, je molčal.

Pa ni odnehala: "Ne štejte mi v zlo, a smejati se moram! Prav res imate obraz, kakor bi stali ravno na šafotu!"

Iz srca se je smejala.

"Ne zamerite mi, a smejati se moram!"

Galantno je odgovoril: "Le smejajte se, kontesa!"

Pa globoko ji je seglo do srca, ko je žalostno pristavil: "Samo povejte mi, s čim sem zakrivil, da smete z mano tako ravnati?"

Zadel je ob pravo struno. Takoj se je kešala, da je z njim grdo ravnala. Na mah so ji kapljale debele solze po licih.

Mladenič je globoko vzdihnil: "Moja pregreha je, da vas ljubim, kontesa!"

Krčevito se je iztegnila ter skočila s svojega stola.

"Nič o ljubezni, grof!" je hitela.

"Imejte milost z menoj!"

"Tiho! Jaz se nikdar ne omožim!"

Zopet ni mogla krotiti svoje narave in hudobno je pridejala: "In če bi se, bi vas ne jemala, ker imate omadežovane prednike."

To reči je ponosno odjadrala iz sobe. Grof Barbo pa je ostal sam pri oknu ter zrl v temo zunaj in na zvezde, ki so se blebsketale po nebu.

V tem se je polnila dvorana. Matere so prihajale s svojimi hčerkami. Povsod so bingljali okrog zornih obrazov lepo zaviti kodri. V modi so bili tedaj pri starih in mladih. Mladim so se

podali, stare pa so bile bolj smešne, kadar so se nakodrane po dvorani zibale.

Prihajali so tudi gospodje z visokimi kravatami in v ozkih hlačah. Ta noša bi našemu sedanjemu okusu ne prijala, tedanjim dekletom so pa ugajali ozkohlalni mladeniči; prav tako oficirji, ki z visokimi našivi in z belimi frakami niso bili nič manj smešni. Ali tudi v tisti dobi so švigali po dvorani kakor metulji od cveta do cveta.

Tudi tedaj je bila galerija velikega pomena. Tja so prihajali vsi, ki radi različnih vzrokov niso mogli na ples, bodisi, da ni bilo dostojanstva, ki bi dajalo povod za udeležitev, bodisi, da ni bilo cvenka, da bi se napravila nova obleka, brez katere tudi takrat ljubljanska gospa, če je imela količjak imena, ni mogla in hotela na tako sijajno veselico. Izmed galerijskih dam jih je bilo največ, ki niso imele potrebne obleke. Sežele so tam zgoraj ter gledale z zavistnimi pogledi navzdol, kjer se je zbirala izvoljena družba.

Prva, ki je prišla na galerijo, je bila gospa Marta Lederwascheva, soproga skupnišnega in starikastega trgovca. Pri svojih letih bi še bila smela plesati. Pa mož ji ni hotel odpreti svojih petic, da bi si bila omislila novo obleko. Prišla je sama in upala je tudi, da se snide z gospodom Lavrenčijem Antonom Rudolfov, ki je bil tudi trgovec in je nekaj lažil za njo. Stvar je bila znana celi Ljubljani, a ker je bil mož star in skop, se javnost ni čudila, da je skušala mlada ženica preskočiti ozke meje zakonske zvestobe. Prišla je z nezadovoljnim srcem ter težko pričakovala svojega galana, dotlej pa je pregledovala družbo pod sabo. Kmalu sta se ji pridružili tovarišici: gospa Primčeva, ki še ni imela odraslih deklet, da bi jih vodila na ples, in gospa Pichlerjeva, žena trgovca Ignacija Karla Pichlerja, ki je bila sploh prestara, da bi hodila na ples. Ta trojica je bila kakor mlin, v katerem so se mlela dobra imena in nove toalete spodaj se zbirajočih dam.

"Bog zna, kdaj pridejo ministri?" je vprašala Lederwascheva.

"Mož mi je pravil, da ob desetih," je odgovorila Primčeva. "Mož mož je na plesu in med tistimi, ki ministre sprejemajo."

"Če Primeca ne bo na plesu, kdo pa bo?" je vzkliknila Pichlerjeva hinavsko.

"Poglej no," je zašepetala Primčeva, "kako je Črnotka našemu mladiču."

Vse tri so se spogledale in rahlo zasmejale.

"Pa le Peškotovo pogledajte!" se je začudila Lederwascheva. "Da nekatere ženske ne vedo, kdaj so stare!"

Zopet so se smejale.

Nato je šepnila Pichlerjeva: "In Pillerica! Ali ne visi na njej obleka, kakor bi na plankah visela!"

Primčeva je dostavila: "In še to obleko je ostala dolžna! Pri Pillerjevih, ljubi moji, je tako, tako!"

Nekaj so skupaj šepetale.

"Tu je Apetovka!" se oglasi Pichlerjeva. "Ali ni, kakor da jo je mož celo zimo na lesi sušil? Te kosti! Ha, ha!"

"No Apetovka ima vsaj denar!" je pristavila Lederwascheva.

Primčeva se je važno oglašala. "Ga ima, ali ga pa nima! Če bi Bernbacher vsega skupaj ne tiščal, pravi Primec, bi bilo že davno vse razpadlo!"

Zopet so stikale glave in nekaj med sabo šepetale.

"Seve, seve!" je pričela zopet gospa Lederwascheva. "Čebulova mora tudi na ples! Doma stradajo otroci in še ne umije jih vsak dan!"

"Na ples pa mora! Ta hišna!" se je zajezila Primčeva.

Pritrjevala je tudi Pichlerjeva: "Tako se godi, če človek vzame hišno! Pa le glejte, kako se vede! Kakor da ji je mož minister na kongresu! Ho, ho!"

"Kdo pa je mladi človek, ki se suče okrog nje?" je vprašala nato gospa Pichlerjeva z največje radovednostjo.

Vse tri so ostro pogledale v dvorano.

"Kdo drugi nego tisti Kasilister," je odgovorila Primčeva. "Ta bančni adjunkt, čigar ime komaj izgovorim! Dan na dan je kuhan in pečen okrog nje! Saj že cela Ljubljana o tem govori!"

"O Jezus!" je zaihtela Pichlerjeva.

(Dalje prihodnjik.)

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-MENA POJASNILA.